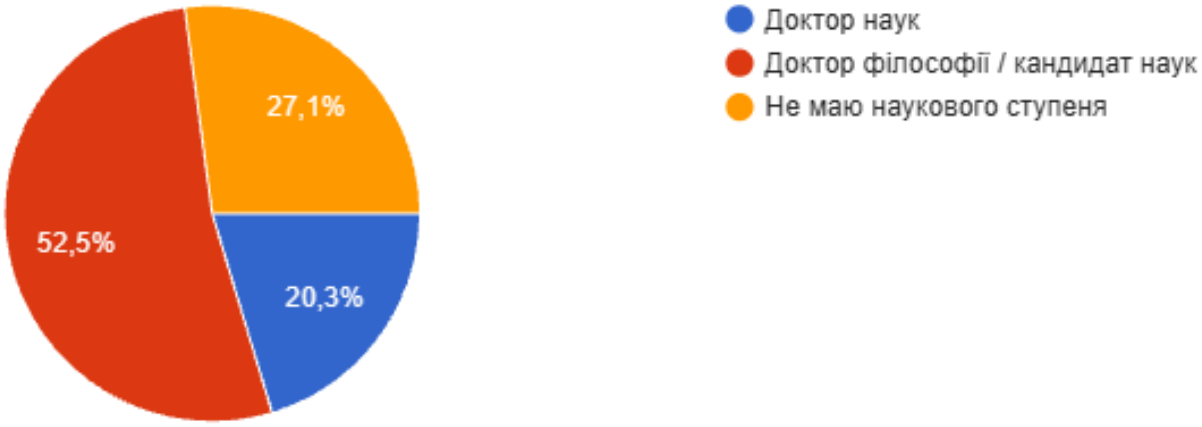
Результати опитування науково-педагогічних працівників Національного університету фізичного виховання і спорту України щодо дотримання академічної доброчесності

Відділом забезпечення якості вищої освіти 02 до 12 листопада 2026 року було проведено анонімне онлайн-опитування науково-педагогічних працівників (далі – НПП) Національного університету фізичного виховання і спорту України (далі – НУФВСУ).

Мета опитування: виявлення обізнаності науково-педагогічних працівників (НПП) НУФВСУ з принципами та правилами академічної доброчесності; досвід запобігання та реагування на порушення; ставлення до використання штучного інтелекту; оцінка чинної системи та пріоритети її вдосконалення.

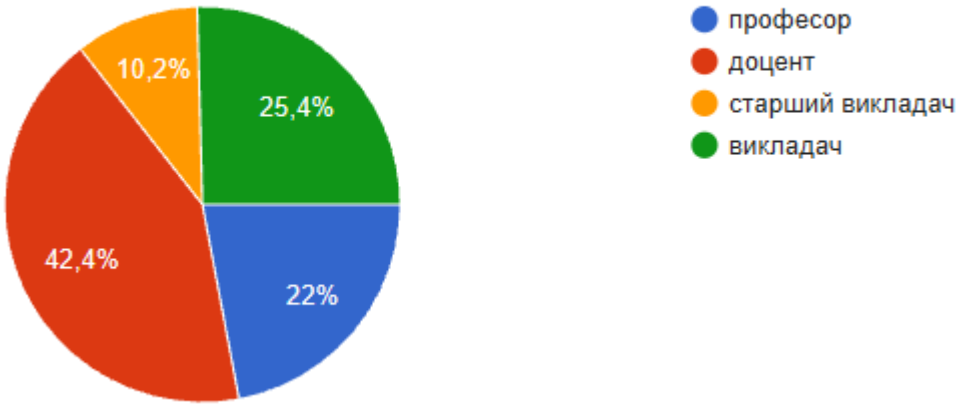
Кількість відповідей: 59.
Запропонована анкета містила 20 питань.
Результати онлайн-опитування у графіках подано у відсотках.

1. **Ваш науковий ступінь:**

Найбільша частка респондентів має ступінь кандидата наук / доктора філософії – 31 (53%). Докторів наук – 12 (20%), без наукового ступеня – 16 (27%). Отже, у вибірці представлені працівники з різним науковим статусом; відповіді не варто ототожнювати з позицією лише докторів або кандидатів наук.

2. Ваша посада:

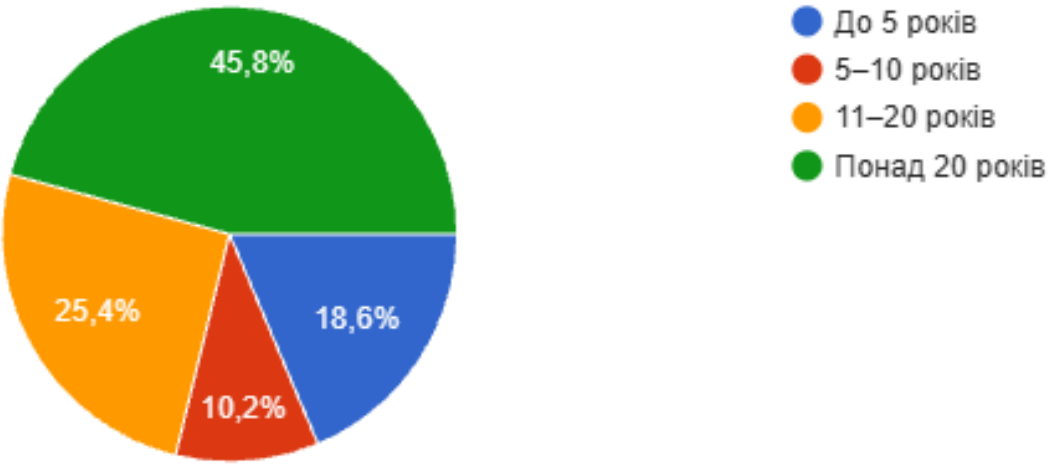
Серед опитаних переважають доценти – 25 (42%). Викладачів – 15 (25%), професорів – 13 (22%), старших викладачів – 6 (10%). У вибірці представлено всі чотири зазначені посадові категорії, проте частка доцентів найбільша, що важливо враховувати у процесі загальноуніверситетського трактування результатів.

3. Зазначте навчально-науковий інститут, де Ви працюєте:

Найбільше відповідей надійшло від ННІ здоров'я, реабілітації та фізичного виховання – 32 (54 %), ННІ спорту, менеджменту та хореографічного мистецтва – 26 (44,1 %), НН олімпійський інститут – 1 (1,7 %).

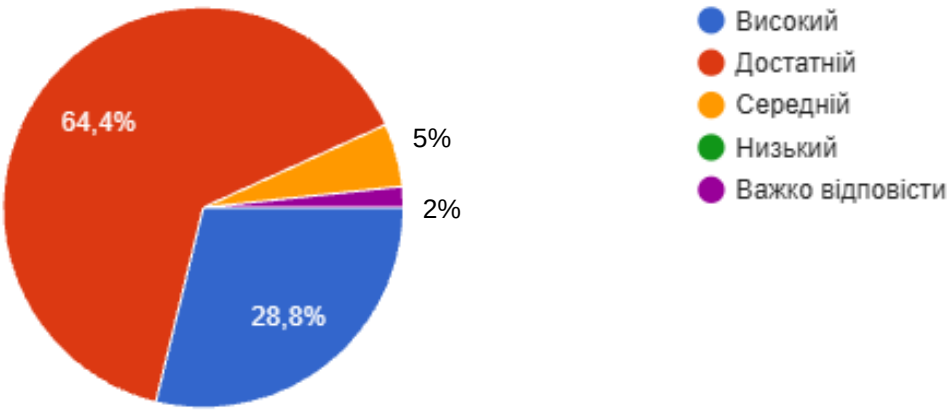
4. Вкажіть стаж педагогічної роботи:

Стаж понад 20 років мають 27 респондентів (46%), 11–20 років – 15 (25%); сукупно це 42 особи (71%). Стаж до п'яти років зазначили 11 опитаних (19%), 5–10 років – 6 (10%). Висока питома вага досвідчених НПП надає опитуванню вагомої професійної перспективи.

5. Як Ви оцінюєте власний рівень обізнаності щодо принципів і правил академічної доброчесності?

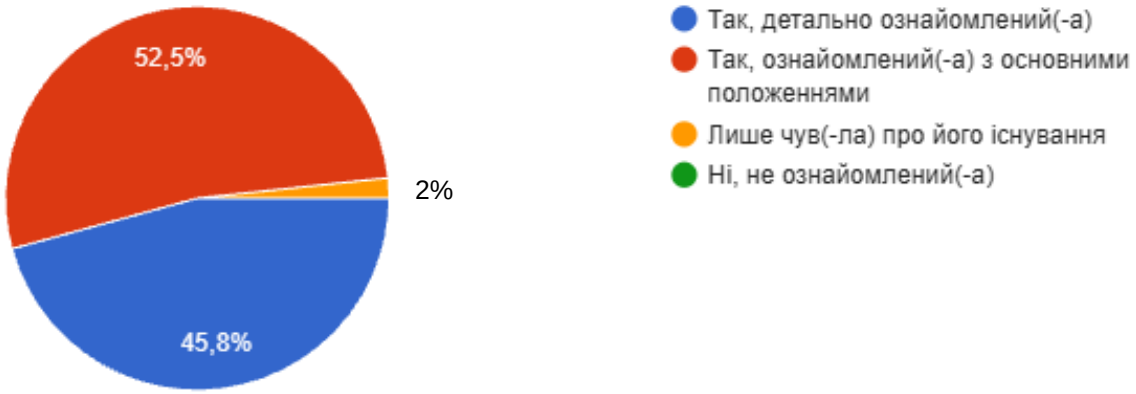
Власний рівень обізнаності як достатній визначили 38 респондентів (64%), високий – 17 (29%); разом 55 (93%). Середній рівень зазначили 3 особи (5%), важко відповісти – 1 (2%). Переважає позитивна самооцінка, однак вона характеризує сприйняття компетентності, а не перевірені знання чи безпомилкове застосування принципів і правил академічної доброчесності.

6. Чи ознайомлені Ви з нормативними актами, що регулюють політику дотримання академічної доброчесності в НУФВСУ?

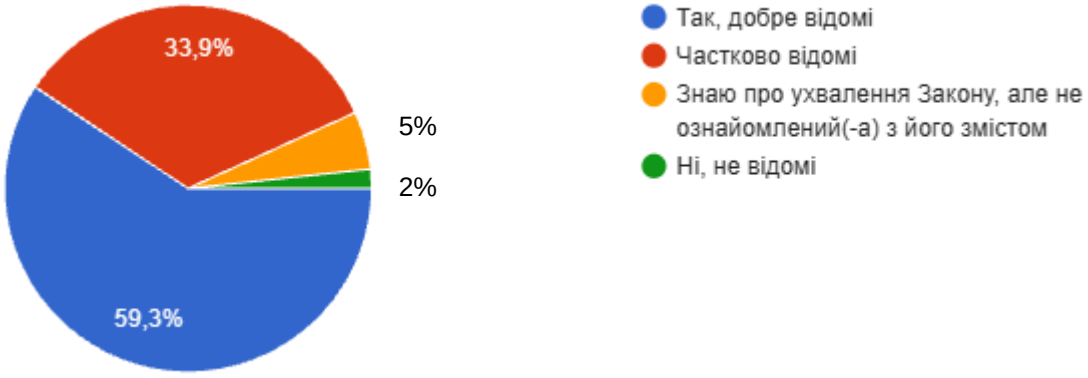
Із локальними нормативними актами НУФВСУ детально ознайомлені 27 осіб (46%), з основними положеннями – 31 (53%). Лише один респондент (2%) чув

про наявність документів. Майже повне охоплення базовою інформацією є позитивним.

7. Чи відомі Вам основні положення Закону України «Про академічну доброчесність»?

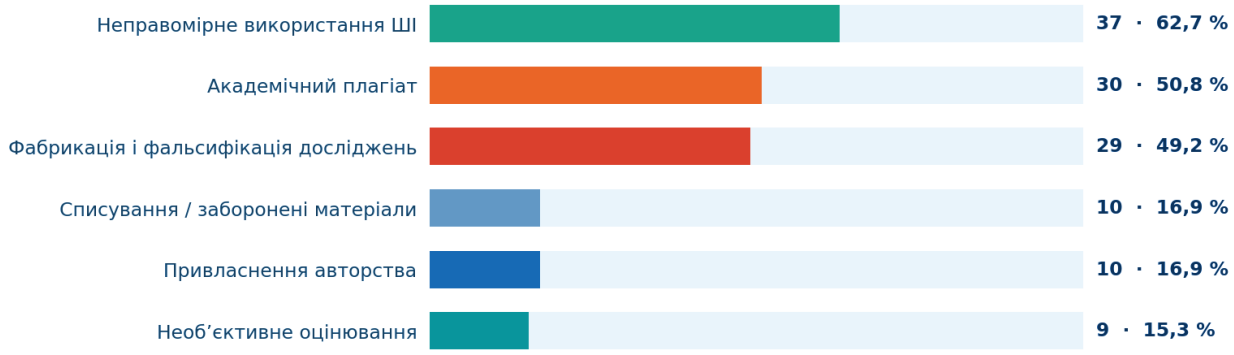
Основні положення Закону України «Про академічну доброчесність» добре відомі 35 опитаним (59%), частково – 20 (34%), 3 особи (5%) знають про його ухвалення, але не ознайомилися зі змістом, 1 (2%) - не знає положень. Таким чином, 24 респонденти (41%) не підтвердили повної обізнаності. Це обґрунтовує потребу в практично орієнтованому інформуванні про законодавчі вимоги та їх інституційне застосування.

8. Які з наведених порушень академічної доброчесності, на Вашу думку, є найактуальнішими для закладів вищої освіти?

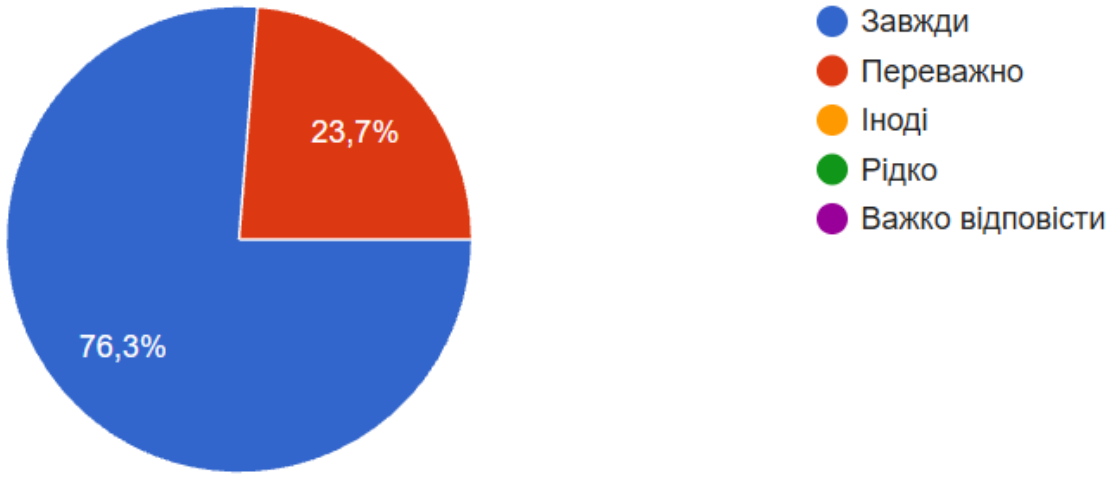
Найактуальнішим викликом респонденти вважають неправомірне використання ШІ – 37 відповідей (63%). Академічний плагіат зазначили 30 осіб (51%), фабрикацію та фальсифікацію результатів досліджень – 29 (49%). Рідше обирали списування та заборонені матеріали й привласнення авторства

відповідно 10 (17%), необ'єктивне оцінювання – 9 (15%). Зазначені показники відображають сприйняття актуальності, а не доведену частоту реальних порушень.

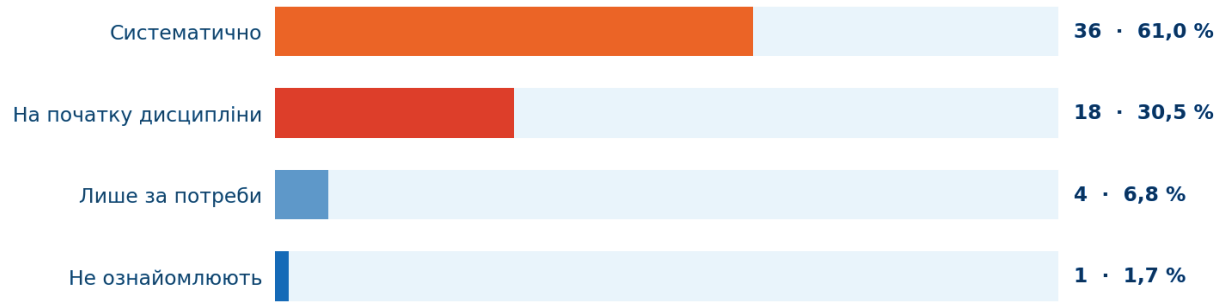

9. Наскільки послідовно Ви дотримуєтеся принципів академічної доброчесності у власній освітній та науковій діяльності?

Про незмінне дотримання принципів і правил доброчесності у власній діяльності повідомили 45 (76%) респондентів, ще 14 (24%) НПП обрали "Переважно". Відповідей про недотримання немає. Показник свідчить про високий декларований рівень прихильності до принципів і правил академічної доброчесності.

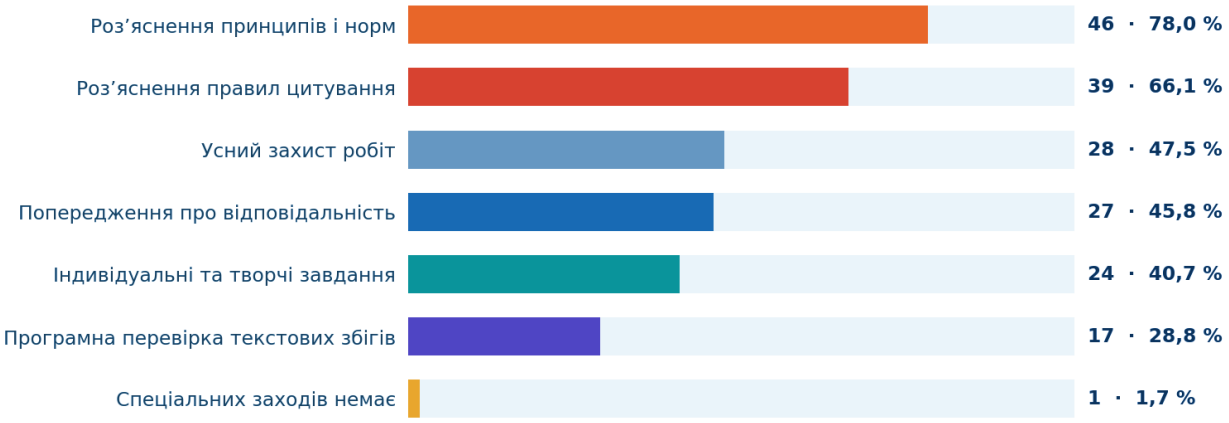
10. Чи ознайомлюєте Ви здобувачів вищої освіти з принципами та правилами академічної доброчесності та відповідальністю за їх порушення?

Систематично ознайомлюють здобувачів із принципами та правилами доброчесності – 36 (61%) НПП, лише на початку викладання навчальної дисципліни – 18 (31%), за необхідності – 4 (7%), 1 респондент цього не здійснює. Хоча загалом інформування практикується широко, регулярність не є універсальною. Доцільно визначити мінімальні вимоги щодо повторного пояснення матеріалу на основних етапах виконання та оцінювання робіт.

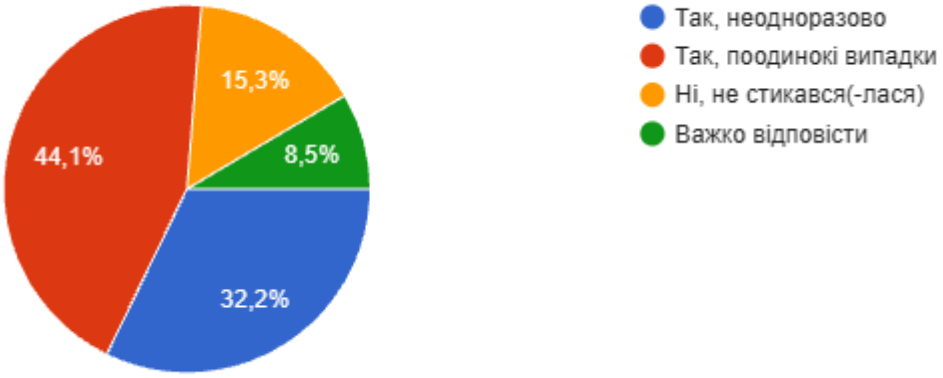
11. Які заходи Ви використовуєте для запобігання порушенням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти?

Найчастіше НПП застосовують роз'яснення принципів доброчесності – 46 (78%) осіб і правил цитування – 39 (66%). Усний захист використовують 28 (48%), попередження про відповідальність – 27 (46%), індивідуальні та творчі завдання – 24 (41%). Програмні засоби перевірки збігів застосовують лише 17 (29%) респондентів. Превентивна робота (переважно просвітницька), технічні та дизайн-орієнтовані механізми потребують удосконалення.

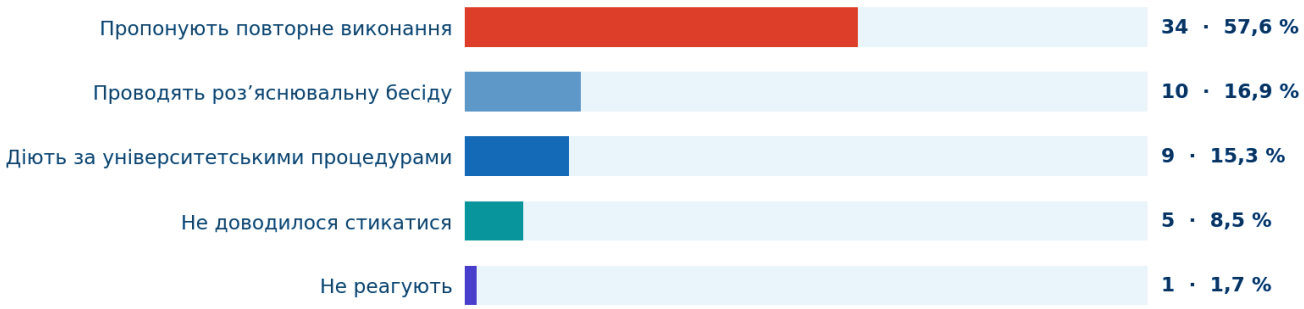
Примітка: множинний вибір; кожна частка обчислена від 59 опитаних, тому сума часток може перевищувати 100 %.

12. Чи стикалися Ви з випадками порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти?

Із поодинокими випадками порушень здобувачами правил і принципів академічної доброчесності стикалися 26 (44%) опитаних, «Так, неодноразово» – 19 (32%), «Ні, не стикалися» – 9 (15%), «Важко відповісти» – 5 (9%). Результат засвідчує широку поширеність досвіду виявлення проблем, проте без незалежного обліку не характеризує частоту порушень серед усіх здобувачів або видів робіт.

13. Яким чином Ви зазвичай реагуєте на виявлені порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти?

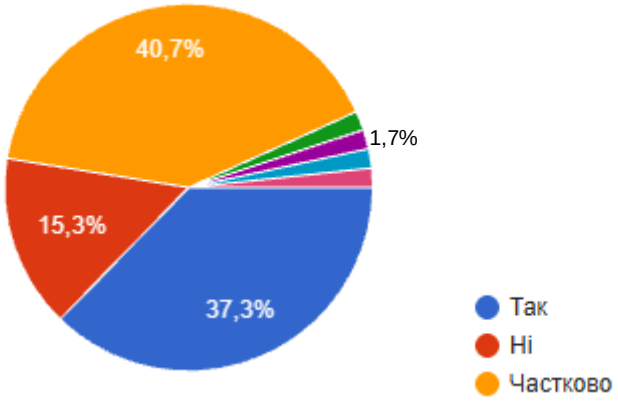

Найпоширеніша заявлена реакція – пропозиція повторно виконати роботу (34 відповіді; 58%). Індивідуальну бесіду обрали 10 НПП (17%), дії відповідно до встановлених університетських процедур – 9 (15%). П'ятеро НПП (9%) зазначили, що не стикалися з порушеннями, 2% – що «Не реагує».

14. Чи використовуєте Ви інструменти штучного інтелекту у процесі підготовки навчально-методичних матеріалів або наукових праць?

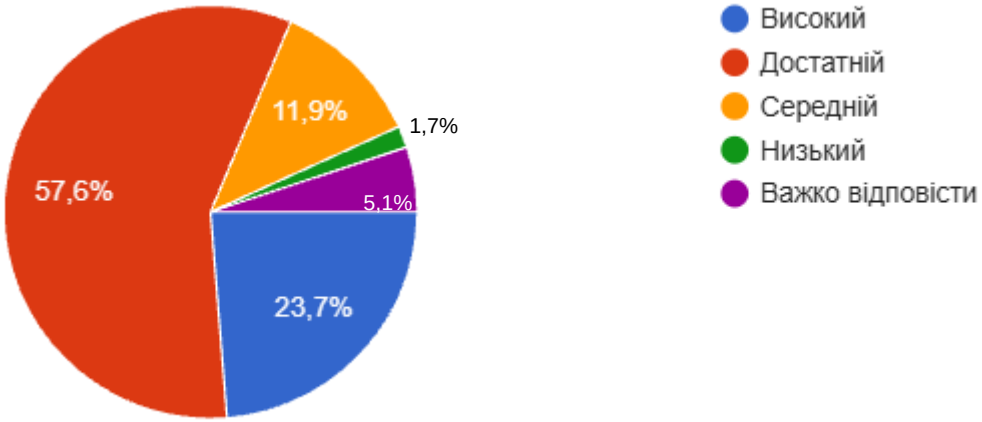
Про використання штучного інтелекту повідомили 22 опитуваних (37%), часткове використання – 24 респондента (41%), не використовують штучний інтелект – 9 осіб (15%), ще четверо описали конкретні способи застосування у відкритому полі «Інше»:

- Як другорядний додатковий інструмент-помічник
- Для пошуку нових наукових джерел
- Формування ілюстрацій, пошук літератури
- Використовую ШІ з метою пошуку інформації з подальшим її аналізом…

Отже, щонайменше певною мірою його застосовують 50 науково-педагогічних працівників, що складає 85%. Важливо розмежувати допустиму допоміжну підтримку та неправомірне використання, запровадивши вимоги до прозорості та перевірки результатів.

15. Як Ви оцінюєте загальний рівень дотримання принципів і правил академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками НУФВСУ?

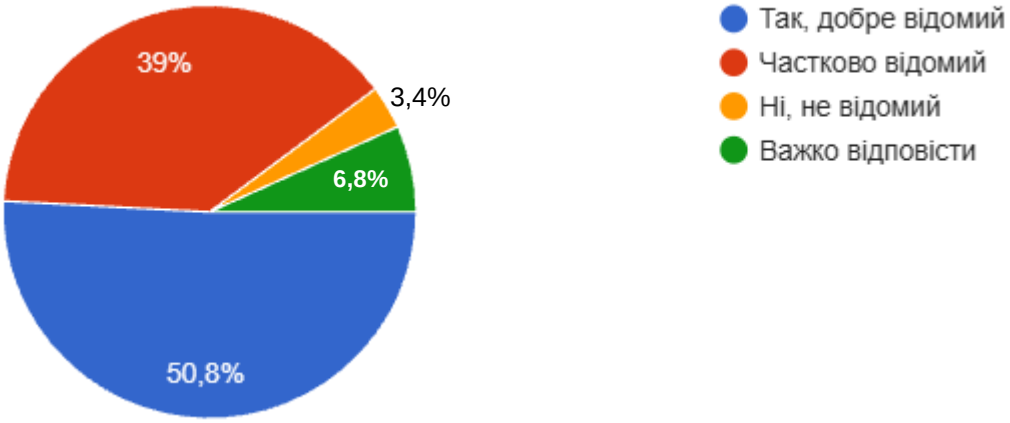
Рівень дотримання правил академічної доброчесності колегами як достатній оцінюють 34 науково-педагогічних працівника (58%), варіант відповіді «Високий» надали 14 респондентів (24%), «Середній» рівень зазначили 7 опитаних (12%), «Важко відповісти» - 3 (5%), «Низький» – 1 (2%). Позитивна загальна оцінка засвідчує позитивне сприйняття академічного середовища, але не є причиною відмовлятися від систематичного моніторингу.

16. Наскільки ефективною, на Вашу думку, є чинна система запобігання порушенням академічної доброчесності в НУФВСУ?

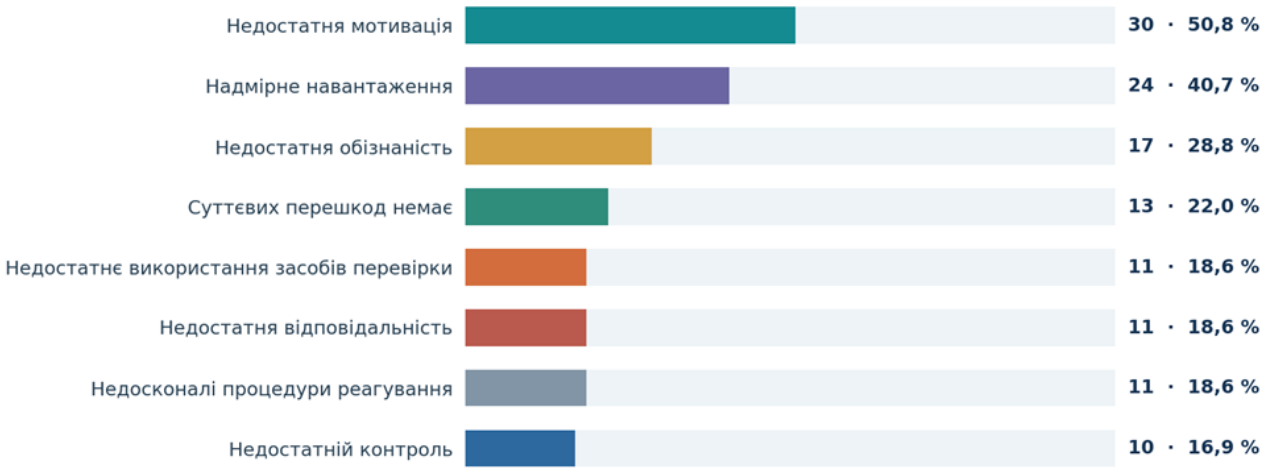
Чинну систему запобігання порушенням переважно ефективною вважають 38 НПП (64%), дуже ефективною – 9 (15%), сукупно 47 (79%). Недостатньо ефективною її оцінюють 4 особи (7%), неефективною – один респондент (2%), ще 7 НПП (12%) бракує інформації для оцінювання. Загальна підтримка системи поєднується з потребою підвищення прозорості її результативності та зрозумілості практичних процедур.

17. Чи відомий Вам порядок дій щодо повідомлення про порушення академічної доброчесності та їх розгляду в НУФВСУ?

Добре знають порядок повідомлення та розгляду порушень 30 респондентів (51%), частково – 23 (39%). «Важко відповісти» – 4 (7%) опитаних, 2 НПП (3%) не знають порядку дій. Відтак, майже половина опитаних – 29 осіб (49%) не заявляє про впевнене знання процедури. Це суттєвий розрив між загальною обізнаністю з принципами та готовністю діяти за встановленим алгоритмом.

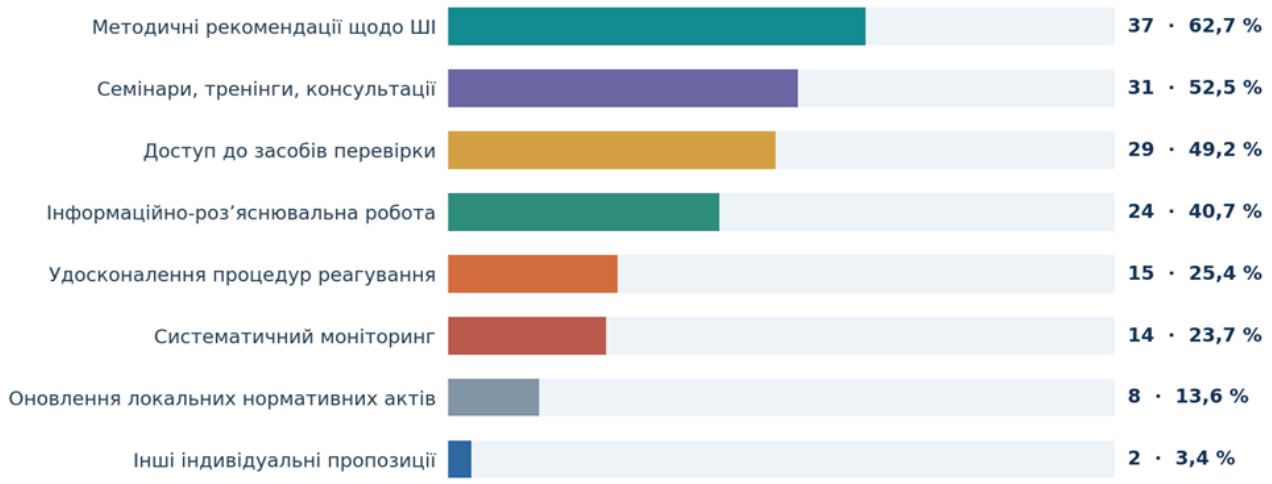
18. Що, на Вашу думку, найбільше перешкоджає забезпеченню академічної доброчесності в освітньому середовищі НУФВСУ?

Найбільшими перешкодами названо недостатню мотивацію – 30 відповідей (51%) та надмірне навчальне й наукове навантаження – 24 НПП (41%). Недостатню обізнаність відзначили 17 (29%) опитаних, брак сучасних засобів перевірки, недостатню відповідальність і недосконалі процедури – по 11 респондентів (19%). Водночас 13 (22%) обрали відсутність суттєвих перешкод. Отже, виклики мають не лише нормативний, а й організаційно-мотиваційний характер.

19. Які заходи, на Вашу думку, сприятимуть підвищенню рівня академічної доброчесності в НУФВСУ?

Найбільшу підтримку здобуло розроблення методичних рекомендацій щодо штучного інтелекту – 37 відповідей (63%). Тематичні семінари, тренінги та консультації обрали 31 НПП (53%), доступ до засобів перевірки – 29 (49%), посилення роз’яснювальної роботи – 24 (41%), удосконалення процедур реагування підтримали 15 (25%), систематичний моніторинг – 14 (24%), оновлення локальних актів – 8 (14%). Пріоритетним має стати забезпечення НПП конкретними методичними рекомендаціями, практичними інструментами та ресурсами, необхідними для ефективного дотримання вимог академічної доброчесності й запобігання її порушенням.

20. Ваші пропозиції щодо вдосконалення системи забезпечення академічної доброчесності в НУФВСУ

Записи у відкритому полі залишили 59 осіб, однак частина з них містить лише позначки, відсутність пропозицій або загальне схвалення.
У відкритих відповідях найчастіше за змістом повторюються пропозиції щодо зрозумілих правил застосування штучного інтелекту, доступу до перевірки текстових збігів і наукових ресурсів, постійних семінарів і консультацій. Також вказана пропозиція щодо прозорого реагування на випадки порушень, розвитку академічної культури, удосконалення завдань і оцінювання, зменшення навантаження та належної мотивації працівників. Частина респондентів не надала конкретних пропозицій, відкриті відповіді наведено як приклади без приписування їм кількісного рейтингу.

- Вдосконалення нормативних положень НУФВСУ
- треба реагувати на порушення академічної доброчесності
- Популяризація позитивного досвіду використання профілактичних заходів на кафедрах.
- Проведення систематичних тематичних семінарів, тренінгів і консультацій та створення методичних рекомендацій
- Перейти від переважно контрольної моделі забезпечення академічної доброчесності до комплексної превентивної системи, що поєднує нормативне регулювання, просвітницьку діяльність, методичну підтримку та формування спільної академічної культури університету.
- Зробити доступними для викладачів програми для перевірки на плагіат робіт студентів
- Проведення тренінгів та консультацій
- Продовжувати розвивати культуру академічної доброчесності, підтримуючи високі стандарти етичної поведінки, відповідальності та взаємної поваги серед усіх учасників освітнього процесу

- Розробка методичних рекомендацій не лише щодо застосування ШІ, але які в цілому нададуть алгоритми цитування, аналізу літератури, аналізу іноземних джерел
- Доступ до засобів перевірки академічної доброчесності
- Роз’яснювальна робота, особливо щодо використання штучного інтелекту
- Аналіз передового досвіду організації і контролю вдосконалення системи забезпечення доброчесності в освітніх установах США та країнах Європи.
- Формування культури академічної доброчесності. Розроблення рекомендацій щодо використання штучного інтелекту
- Розвиток цілісної системи забезпечення академічної доброчесності та дослідницької етики на засадах превенції порушень, відповідального використання цифрових технологій, об'єктивного оцінювання результатів навчання й системного моніторингу ефективності відповідних механізмів
- Доступ до баз інформації наукових даних. Якісні курси із написання наукових праць. Курси про межі і правила і варіації використання засобів ШІ для проведення технічного аналізу чи порівняння написаного матеріалу із існуючим у світі. Аналіз орфографії. Та інші технічні завдання. Створення чітких меж і пояснень, як і який ШІ інструмент можна використовувати у роботі, із обов'язковим зазначенням у статті рівня і варіанти використання цих інструментів у анотації. Утворення підгруп такого матеріалу у літературних даних і присвоєння їм окремої категорії залежно від рівня використання ШІ.
- Контроль використання ChatGPT та інших генеративних моделей у наукових роботах.
- Проведення тематичних семінарів, тренінгів, лекцій
- Розглянути можливість використання додаткових програмних рішень для виконання студентами завдань у захищеному середовищі. Врегулювати процес ідентифікації текстів, згенерованих ШІ, та застосування результатів таких перевірок на оцінювання робіт.
- Забезпечити викладачам безлімітний або розширений доступ до сучасних систем перевірки текстів
- розроблення методичних рекомендацій щодо використання штучного інтелекту
- Формувати культуру академічної доброчесності, заохочувати самостійність, відповідальність і критичне мислення здобувачів вищої освіти різних рівнів
- Розроблення методичних рекомендацій щодо використання штучного інтелекту
- вільний доступ до сучасних засобів перевірки академічних творів
- Проведення тематичних семінарів та тренінгів
- Семінари та тренінги щодо коректної роботи з ШІ в освітньому процесі

- Посилення інформаційної роботи щодо академічної доброчесності, відповідальне використання штучного інтелекту в освітній і науковій діяльності.
- Попередження за відповідальність
- Роз'яснення принципів та норм доброчесності
- Посилити контроль, говорити про наслідки
- Розробити чіткі алгоритми щодо використання штучного інтелекту в освітньому процесі
- Пропоную розробити чіткі методичні рекомендації щодо допустимого використання інструментів штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності, визначити єдині підходи до перевірки самостійних і наукових робіт, а також удосконалити механізми виявлення та розгляду порушень академічної доброчесності. Доцільно проводити регулярні інформаційно-роз'яснювальні заходи для викладачів і здобувачів вищої освіти та забезпечити доступ до сучасних інструментів перевірки академічних робіт.
- Підвищення матеріальної мотивації для викладачів!
- Створення відповідального органу та призначення відповідальних осіб за дотримання академічної доброчесності.
- "Потрібно розробити чіткі правила використання штучного інтелекту в навчанні та науці. Варто надати студентам і викладачам можливість самостійно перевіряти чернетки робіт на плагіат ще до їх офіційної здачі. Замість звичайних рефератів доцільно ширше використовувати практичні завдання та клінічні кейси, які неможливо просто списати. Також слід спростити паперову звітність під час перевірки дипломних робіт і проводити короткі практичні тренінги з правильного оформлення наукових і навчально-методичних робіт
- надавати індивідуальний доступ до системи перевірки на плагіат за потреби
- Вважаю, що система забезпечення академічної доброчесності в університеті функціонує належним чином
- "Посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи з учасниками освітнього процесу"
- Має бути підготовлені методрекомендації
- Створення чітких правил використанні ШІ
- "На мою думку, головною проблемою забезпечення академічної доброчесності є формалізація самого поняття та підміна реальної якості освітньої й наукової діяльності виконанням установлених процедур і формальних показників.
- По-перше, необхідно звернути увагу на формування наукової культури та відповідальності не лише здобувачів освіти, а й науково-педагогічних працівників, здобувачів наукових ступенів. Особливу увагу слід приділяти не лише дотриманню формальних вимог до наукових праць, а й змістовій якості досліджень: обґрунтованості методології,

достовірності результатів, відповідності висновків отриманим даним, коректності використання наукових джерел та реальному внеску авторів. Недостатня наукова компетентність сама по собі не є порушенням академічної доброчесності, однак формальне підтвердження наукової результативності, необґрунтоване експертне оцінювання та відсутність відповідальності за достовірність представлених результатів створюють умови для її порушення.

- По-друге, існує суттєва суперечність між вимогами до якості освітнього процесу та фактичним навчальним навантаженням викладачів. Забезпечення академічної доброчесності потребує часу на перевірку робіт, аналіз використаних джерел, виявлення помилок, надання індивідуального зворотного зв'язку, повторне виконання завдань та об'єктивне оцінювання. За умов надмірного навантаження ці вимоги нерідко стають практично нездійсненними, що створює передумови для формального оцінювання самого факту подання роботи, а не реальних результатів навчання.
- Академічна доброчесність має бути не формальною вимогою до оформлення результатів діяльності, а реальною основою університетської наукової та освітньої культури."
- Удосконалення системи оцінювання робіт
- Запровадити єдині та зрозумілі правила використання ШІ під час підготовки студентських робіт, наукових досліджень, рефератів і кваліфікаційних робіт
- Для вдосконалення системи академічної доброчесності в НУФВСУ доцільно зменшити навчально-методичне навантаження на викладачів, а саме зменшити кількість звітної документації, вивільнивши час для якісної науково-методичної роботи та консультування студентів. Було б корисним проведення тренінгів з антиплагіатної культури.
- Розроблення чітких рекомендацій щодо етичного використання штучного інтелекту в освітній і науковій діяльності, зокрема визначення допустимих способів його застосування та вимог до декларування використання ШІ.